

Mälardalens Högskola
Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling
Magisteruppsats i Företagsekonomi, 15 hp
FÖA400
Handledare: Esbjörn Segelod
2012-05-30

Värdering till verkligt värde

Påverkan på revisorers arbete

Oscar Fager, 870512
Linda Svensson, 870608

Sammanfattning

Datum	2012-05-30
Nivå	Magisteruppsats i Företagsekonomi, 15 hp
Författare	Oscar Fager, Linda Svensson
Handledare	Esbjörn Segelod
Titel	Värdering till verkligt värde – Påverkan på revisorers arbete
Nyckelord	Verkligt värde, IFRS, Revisor
Problemformulering	Hur har utvecklingen mot att värdering till verkligt värde används i fler värderingssituationer påverkat svenska revisorers arbete?
Syfte	Denna magisteruppsats syftar till att undersöka om värdering av tillgångar till verkligt värde påverkat svenska revisorers arbete. Om så är fallet ska uppsatsen även beskriva på vilket sätt revisorers arbete har förändrats.
Metod	För att uppnå studiens syfte samlades data in genom en litteraturstudie där tonvikt lades på den diskussion som förts kring värdering till verkligt värde. För att kunna besvara vår frågeställning intervjuades totalt sex revisorer från fyra olika revisionsbyråer i Sverige. Den information vi fick genom intervjuerna sammanställdes och ställdes i förhållande till vår referensram och utmynnade i studiens slutsatser.
Resultat	Värdering till verkligt värde har påverkat revisorernas arbete på så vis att specialister används i allt fler fall vid granskningen av de verkliga värdena. Granskningen av de verkliga värdena är även mer tidskrävande för revisorn då många parametrar ska granskas. Detta bidrar även till att kunskapskraven är högre på revisorn än vid granskning av anskaffningsvärden. Dessa förändringar bidrar också till att revisorn känner en större risk vid revidering av ett verkligt värde än vid anskaffningsvärde då det vid verkligt värde saknas enkla underlag.

Abstract

Date	2012-05-30
Level	Master (one-year) Thesis in Business Administration, 15 credits
Authors	Oscar Fager, Linda Svensson
Tutor	Esbjörn Segelod
Title	Fair value – influence on auditors' work
Keywords	Fair value, IFRS, Auditor
Problem	How has the trend towards that fair value is used in more valuation situations influenced the Swedish auditors' work?
Purpose	This master thesis aims to examine if the valuation of assets at fair value has influenced Swedish auditors' work. If so, the study will also describe how the auditors' work has changed.
Method	To achieve the purpose of the study, data was collected through a literature study where the emphasis was placed on the recent discussion about fair value valuations. In order to answer our question a total of six auditors from four different accounting firms in Sweden were interviewed. The information we received from the interviews was compiled and compared to our theoretical framework, and led to the study's conclusions.
Results	Fair value has influenced the work of the auditors so that more specialists are used in the review of the fair values. The review of the fair values are also more time consuming for the auditor because there are many parameters to be audited. This also contributes to a higher knowledge requirement on the auditor. The auditor will also experience a higher risk when auditing a fair value compared to auditing a purchase value.

FÖRORD

Examensarbetet *Värdering till verkligt värde – Påverkan på revisorers arbete* har utförts på Mälardalens Högskola i Västerås och är det slutliga momentet som leder fram till en Magisterexamen i företagsekonomi.

Vi vill tacka vår handledare Esbjörn Segelod för bra synpunkter och stöd under arbetets gång. Vi vill även rikta ett stort tack till opponenter i vår handledningsgrupp som gett oss bra input och engagemang. Ett tack riktas också till de respondenter som ställt upp och besvarat våra frågor och därmed gjort denna studie möjlig.

Oscar Fager

Linda Svensson

Västerås den 30 maj 2012

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Syfte.....	3
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Målgrupp	3
2 Metod	4
2.1 Val av ämne	4
2.2 Datainsamling	4
2.3 Disposition av referensram	4
2.4 Urval av respondenter.....	5
2.5 Analysmetod	5
2.6 Validitet och reliabilitet	6
2.7 Källkritik.....	6
3 Referensram	7
3.1 Redovisning till verkligt värde	7
3.2 IAS 16 – Materiella anläggningstillgångar.....	7
3.3 IAS 39 – Finansiella instrument	8
3.4 IAS 40 - Förvaltningsfastigheter	8
3.5 Fördelar och nackdelar med värdering till verkligt värde	9
3.6 Revisorers straffrättsliga ansvar	12
3.7 Referensramens betydelse för studien	12
4. Revisorers syn på verkligt värde	13
4.1 Kontroll av verkligt värde.....	13
4.2 Revisorers ansvar och påverkan	14
4.3 Påverkan på revisorers arbete	15
5 Analys & Diskussion.....	17
5.1 Kontroll av verkligt värde.....	17
5.2 Revisorers påverkan och ansvar	18
5.3 Påverkan på revisorers arbete	20
6 Slutsatser	22
6.1 Förslag till fortsatt forskning	23

Källförteckning.....	24
Bilaga 1 – Intervjufrågor	26

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Svenskt näringsliv har med åren blivit allt mer globaliserat, och många företag har numera produktion och försäljning på flera kontinenter. Detta har medfört ett behov för företag att kunna jämföra sig med företag i andra länder. Det är därför viktigt för de svenska företagen att bokföringen sker på liknande sätt i olika delar av världen, då detta förbättrar möjligheten till jämförelse mellan företag i samma bransch. Sir Henry Benson uppfattade behovet av internationella redovisningsstandarder och bildade 1973, International Accounting Standards Committee, IASC. (Camfferman & Zeff, 2008) IASC:s syfte var att harmonisera företagens årsredovisningar för att förbättra möjligheten till jämförelse med andra företag och länder. I och med att IASC bildades började de ge ut redovisningsstandarder, vilka benämndes International Accounting Standards, IAS. Vid denna tid följde företagen i Sverige rekommendationer från FAR, vilka senare bildade Redovisningsrådet, som utformade redovisningsrekommendationer som till stor del stämde överens med IAS. Dock fanns det skillnader mellan IAS och Redovisningsrådets Rekommendationer, RR, då IAS i vissa fall stred mot svensk skattelagstiftning. (Sundgren, Nilsson & Nilsson, 2009, s.12-13)

IASC blev 2001, International Accounting Standards Board, IASB, och fortsatte arbetet för att företags årsredovisningar ska harmoniseras och utvecklas internationellt. Det vill säga att IASB arbetar för att företag i olika länder ska redovisa på liknande sätt, detta för att underlätta bland annat när företag ska jämföra sig med andra företag. IASB har sitt säte i Storbritannien och består av fjorton styrelsemedlemmar, styrelsen väljs ut av en grupp som består av akademiker från olika världsdelar, producenter av finansiell information och andra användare av redovisning. Att det är en utomstående grupp med många olika bakgrunder gör IASB fristående och oberoende. (Lönnqvist, 2009, s.16)

IASB har för att uppnå sitt syfte att harmonisera årsredovisningarna utvecklat två rekommendationer. Dessa två rekommendationer benämns IAS och International Financial Reporting Standards, IFRS. Det är ingen skillnad på dessa utan de standarder som gavs ut före juli 2003 kallas IAS och de som gavs ut efter 2003 kallas för IFRS. Tidigare var det frivilligt att använda sig av dessa rekommendationer och det var många företag som gjorde det eftersom att de var välkända och accepterade av bland annat investerare och revisorer. (Lönnqvist, 2009, s.17) Från och med 1 januari 2005 är dock svenska börsnoterade företag tvungna att följa IAS/IFRS efter ett beslut i EU år 2002. (Sundgren et al., 2009 s.12)

IFRS tillämpas, förutom i Sverige och EU, av de noterade bolagen i totalt cirka 125 länder. Intressenternas informationsbehov förändras ständigt vilket leder till att standarderna kontinuerligt behöver vidareutvecklas. När en standard ska kunna tillämpas i många länder med olika företagskulturer krävs ordentliga förarbeten, detta leder till att det tar lång tid att utveckla nya standarder. (Halling, 2009)

1.2 Problemdiskussion

Bäckström (2009) beskriver i en artikel att det finns både för- och nackdelar med IFRS. Fördelar är kvalitetsförbättringar och att jämförbarheten mellan företag och länder ökar. Dock menar Bäckström att det kan vara kostsamt för företag att införa IFRS då det är ett omfattande regelverk. En annan nackdel är att revisorerna får svårare att bedöma vad som är en rättvisande bild av företaget då IFRS bygger på antaganden om vad till exempel det verkliga värdet är.

Förändringar som skett med IFRS på senare år är främst att tillgångar får värderas till verkligt värde i allt fler situationer. Denna förändring grundar sig i att intressenternas informationsbehov har utvecklats och verkligt värde kan vara viktigt för att få en rättvisande bild av företagets värde. Det verkliga värdet är det belopp som tillgången skulle kunna säljas för, mellan kunniga parter, det vill säga marknadsvärdet. (Sundgren et al., 2009, 39-40)

Diskussionen om värdering till verkligt värde eller anskaffningsvärde har förts länge. Redan i mitten av 1800-talet uppstod diskussioner om hur järnvägarna skulle värderas och om det var möjligt att redovisa dessa till verkligt värde. Det visade sig vara svårt att få fram ett verkligt värde på hur mycket järnvägarna var värda, då utvecklingen medförde att tillverkningskostnaderna blev lägre med åren. Lardner menade att det verkliga värdet kan skifta över åren vilket gör det svårt att värdera till verkligt värde. (Lardner, 1850 s.119-121)

Ett problem som i dagsläget uppkommer i och med värderingen till verkligt värde är att det på en ofullständig marknad blir svårt att bestämma det verkliga värdet på företagets tillgångar, vilket gör att det i slutändan inte blir en så pass rättvisande bild som intressenterna hoppades på. (Sundgren et al., 2009, 39-40) Ett annat problem är att det verkliga värdet försvårar för intressenterna att förstå företagets ekonomiska situation, då tillgångarnas värde kan skifta avsevärt mellan åren. Detta kan medföra att intressenterna blir osäkra på företagets ställning och det kan leda till att intressenterna drar sig ur marknaden och i och med detta försvinner kapital. (Precht, 2007)

Företags bedömning av verkligt värde granskas i årsredovisningen av en revisor. Revisorns uppgift är att granska hur företagsledningen och styrelsen förvaltar bolagets organisation, ekonomiska styrning och informationsgivning. Det är även revisorns uppgift att se till att den bild redovisningen ger av företaget är rättvisande och tillförlitlig. (Johansson, Häckner & Wallerstedt, 2005 s. 9-12)

Det ligger ett stort ansvar på revisorn då det är denne som godkänner företagets årsredovisning och därmed deras bedömning av verkligt värde. Ett uppmärksammat fall där verkligt värde har ifrågasatts är då HQ Bank enligt Finansinspektionen hade bedömt sina tillgångar till ett övervärde på 632 miljoner kronor. HQ Banks revisor blev då anmäld till Revisorsnämnden för att han hade godkänt denna värdering av tillgångarna. Revisorn friades dock, men detta är ett bevis på att det gäller att vara noggrann i sin bedömning av vad som är verkligt värde på en tillgång. (Lennartsson, 2011)

I en artikel av Pron (2009) diskuteras hur revisorn bemöter ett verkligt värde och vilka problem det verkliga värdet medför. Pron menar att anskaffningsvärdet är revisorns dröm då det är enkelt att verifiera och därmed inte medför någon större risk för revisorn. För att kunna bedöma ett verkligt värde krävs att revisorn har kunskap inom detta, vilket inte alltid är fallet. Det finns en risk för revisorn i att de som bedömt värdet på en tillgång inte är helt neutrala och att värderingen därmed inte blir korrekt. I artikeln framhäver Pron att värdering till verkligt värde ställer till med problem för revisorn då det kommer krävas mer av denne för att kontrollera ett verkligt värde.

I och med att värdering av tillgångar till verkligt värde är något som blivit allt vanligare har revisorer i allt större grad fått bemöta de problem och svårigheter som denna typ av värdering medför för revisorn. Problemen kan delas in i två olika aspekter, den ena är att det saknas tydliga riktlinjer kring hur revisionen av verkliga värden ska genomföras och den andra är att den senaste tidens världsekonomiska svängningar medfört att de verkliga värdena är opålitliga. När tillgångarnas värden förändras mycket över tiden blir det svårare för revisorn att bedöma hur pass tillförlitligt värdet är. (Pannese & DelFavero, 2010)

Utifrån ovanstående problemdiskussion har vi kunnat utläsa att revisorns arbete kan påverkas av hur tillgångarna har värderats. Detta leder oss fram till denna problemfrågeställning:

- Hur har utvecklingen mot att värdering till verkligt värde används i fler värderingssituationer påverkat svenska revisorers arbete?

1.3 Syfte

Denna magisteruppsats syftar till att undersöka om värdering av tillgångar till verkligt värde påverkat svenska revisorers arbete. Om så är fallet ska uppsatsen även beskriva på vilket sätt revisorers arbete har förändrats.

1.4 Avgränsningar

IASB har utvecklat flera olika standarder, vi har valt att inrikta oss mot värdering av tillgångar till verkligt värde vilket det har varit stor diskussion kring under många år. Då revisorer har ett stort ansvar för företags redovisning, var vi intresserade av att se vad de anser om värdering till verkligt värde och hur det har påverkat deras arbete, därför har vi avgränsat oss till revisorers syn på detta ämne.

1.5 Målgrupp

Studien riktar sig till personer som har grundläggande kunskap inom redovisningstermer och hur redovisningen fungerar i ett företag. Revisionsbyråerna kan ha intresse av att se hur deras anställda och de själva påverkas av IFRS och värdering till verkligt värde. Även revisorernas kunder kan ha nytta av att se hur värdering av tillgångar till verkligt värde påverkar deras revisorer.

2 Metod

I Metodkapitlet beskrivs studiens tillvägagångssätt, det vill säga hur studien har tagit sin form samt hur tillvägagångssättet har motiverats.

2.1 Val av ämne

Vi kom i kontakt med IFRS och värdering av tillgångar till verkligt värde i kursen Ekonomistyrning och redovisning på avancerad nivå på Mälardalens Högskola. Då vi båda är intresserade av revision började vi undersöka värdering till verkligt värde och dess påverkan på revisorer. Det visade sig att värdering till verkligt värde är kontroversiellt och har väckt många diskussioner under årens lopp. Efter litteratursökning inom ämnet kom vi fram till en problemfrågeställning och ett syfte med uppsatsen. Uppsatsens syfte är att undersöka hur införandet av värdering av tillgångar till verkligt värde påverkat revisorers arbete. För att kunna undersöka detta valde vi att intervjua revisorer som dagligen arbetar med IFRS och därmed kommer i kontakt med företag som värderat sina tillgångar till verkligt värde.

2.2 Datainsamling

Primärdatan samlades därmed in genom intervjuer med revisorer som arbetar med IFRS och som har god inblick i IFRS och värdering till verkligt värde. En intervjumall utformades med utgångspunkt från vår referensram. Intervjufrågorna är semi-strukturerade, det vill säga att det fanns möjlighet att ställa följdfrågor utöver de som återfinns i intervjumallen. Frågorna skickades ut via mail till respondenterna innan intervjun genomfördes. Intervjuerna skedde sedan via telefon och mail. Vi valde intervjuer som insamlingsmetod framför enkätundersökning då det i förväg var svårt att veta vem som arbetade med IFRS. Det skulle även vara svårt att framställa en tillförlitlig enkätundersökning kring vilken påverkan verkligt värde haft på revisorer i Sverige då vi inte hade den kunskapen när vi inledde vårt arbete.

För att uppnå syftet byggdes vår referensram på sekundärdata utifrån tidigare debatter och forskning som förts i litteratur och artiklar kring verkligt värde, och de problem som uppstår i och med värdering till verkligt värde. De databaser vi använt oss av vid vår litteraturstudie är ABI/INFORM Global(ProQuest) och FAR SRS KOMPLETT. Sökord: *verkligt värde, fair value, marketable value, revisor, auditor, IFRS*. Relevant litteratur har även sökts i Mälardalens Högskolas bibliotekskatalog, sökord: *revision, IFRS, verkligt värde*.

2.3 Disposition av referensram

För att ge läsaren en bakgrund om vad verkligt värde innebär och hur värdering enligt detta görs inleds referensramen med de olika rekommendationerna där verkligt värde tillåts. Dessa rekommendationer finns enbart med i studien för att ge läsaren insikt i hur värdering till verkligt värde används och får användas. Dessa kommer inte att behandlas i analysen. Referensramen redogör sedan för olika argument kring IFRS och värdering till verkligt värde, detta tog vi med då vi vill visa hur diskussionerna kring verkligt värde har sett ut tidigare. Vi avslutar referensramen med ett stycke om revisorers straffrättsliga ansvar för att visa vad som kan hända om revisorn gör fel. Vi använde oss av referensramen för att ta fram våra intervjufrågor (se Bilaga 1). Frågorna utformades för att ge en bild av hur revisorers arbete har påverkats och hur deras syn på värdering till verkligt värde ser ut idag.

2.4 Urval av respondenter

Respondenterna är revisorer och valdes utifrån deras arbetslivserfarenhet när det gäller IFRS. Detta val gjordes eftersom det var viktigt att vi fick ställa våra frågor till revisorer med kunskap och erfarenhet av IFRS då det är på denna information vi grundar vår studie. Det visade sig dock vara svårt att få tag i revisorer som arbetade med IFRS i Västerås eftersom revisionsbyråernas klienter inte upprättade sin årsredovisning efter IFRS. Därför fick vi rikta in oss mot revisorer i Stockholm. Revisorerna kontaktades först via mail och mailadresserna fick vi antingen från vårt eget kontaktnät eller via revisionsbyråernas hemsidor.

Våra respondenter är:

Göran Abrahamsson: Har i 24 år arbetat på Ernst & Young i Stockholm. Abrahamsson är auktoriserad revisor och Sverigeansvarig för IFRS-frågor. Abrahamsson sitter även med i FAR:s redovisningskommitté. Intervju skedde via telefon, 24 april 2012.

Patrik Olofson: Har arbetat med revision på Ernst & Young i Stockholm i 8 år och är auktoriserad revisor. Olofson kommer dagligen i kontakt med IFRS genom sina kunder. Intervju skedde via telefon, 26 april 2012.

Niklas Johansson: Har arbetat med revision på Ernst & Young i Stockholm i 7 år och är auktoriserad revisor. Johansson kommer dagligen i kontakt med IFRS genom sina kunder. Intervju skedde via telefon, 8 maj 2012.

Peter Nilsson: Har arbetat på PwC i Stockholm i 14 år och är auktoriserad revisor. Nilsson har huvudsakligen arbetat med IFRS sen 2005. Intervju skedde via telefon, 26 april 2012.

Håkan Andréasson: Har arbetat på Grant Thornton i Stockholm i 37 år och är auktoriserad revisor. Håkan kommer dagligen i kontakt med IFRS-frågor genom sina kunder. Andréasson sitter även med i FAR:s policygrupp för redovisningsfrågor. Intervju skedde via mail 3 maj 2012 samt uppföljning via telefon 4 maj 2012.

Klas van Lienden: Har arbetat med IFRS på KPMG i Stockholm i 15 år och är auktoriserad revisor. Intervju skedde via telefon, 16 maj 2012.

Samtliga intervjuer tog cirka 30 minuter. Uppföljningen av mailintervjun med Håkan Andréasson över telefon tog 10 minuter.

2.5 Analysmetod

Utifrån de svar vi erhållit från revisorerna har en analys genomförts där revisorernas upplevelser av värdering till verkligt värde och därmed hur detta påverkat deras arbete ställts i förhållande till den debatt och forskning som studien belyser i referensramen. I analysen diskuterats detta även utifrån våra egna synpunkter. Analysen och diskussionen leder sedan fram till slutsatserna som besvarar studiens problemfrågeställning.

2.6 Validitet och reliabilitet

Att vi skickade ut våra intervjufrågor via mail några dagar innan intervjun genomfördes bidrog till att våra respondenter fick tid att sätta sig in i frågorna och fundera på hur de skulle besvara dessa. I och med att intervjuerna genomfördes via telefon och mail kunde vårt kroppsspråk inte påverka respondenten i någon riktning.

Dock bidrog detta till att vi inte kunde utläsa respondentens kroppsspråk vilket skulle kunna gett en annan uppfattning av respondentens svar. Detta problem minimerade vi genom att ställa kontrollfrågor efter varje fråga där vår uppfattning av respondentens svar fick godkännas. Då vi även spelade in intervjuerna fanns möjligheten att lyssna igenom om något frågetecken uppstod. Intervjun som genomfördes via mail har följts upp via telefon för att kontrollera att vi uppfattade svaren korrekt.

Urvalet av respondenter styrdes av att vi eftersträvade att få respondenter från olika revisionsbyråer för att få en generell syn då revisorerna har besvarat frågorna utifrån hur det ser ut på just deras revisionsbyrå. Då vi har respondenter på fyra av de största revisionsbyråerna i Sverige; Ernst & Young, PwC, KPMG och Grant Thornton, anser vi att studien får en hög trovärdighet och de resultat vi får fram kan anses generella. Anledningen till att det finns tre respondenter från Ernst & Young beror på att där fanns flera revisorer som ville ställa upp och besvara våra frågor. Vi upplevde att när intresset fanns från respondenterna skulle fler respondenter bara stärka studiens trovärdighet.

2.7 Källkritik

IFRS och dess möjlighet att värdera till verkligt värde blev obligatoriskt för noterade företag år 2005. För att vår insamlade data skulle vara så relevant som möjligt är den till största del publicerad efter år 2005. Dock finns ett fåtal undantag för att belysa även den historiska utvecklingen. Källorna vi har använt oss av är relevanta för studiens syfte och utvalda så att vi kunnat besvara vår problemfrågeställning.

Vår litteraturstudie innehåller både utländska vetenskapliga artiklar och svenska artiklar från den ekonomiska tidskriften Balans. Artiklarna från Balans finns med för att de engelska artiklarna inte ger en bild av hur det ser ut i Sverige och detta är en bild som vi behövde för att kunna uppnå vårt syfte med denna studie. Vi är medvetna om att dessa artiklar inte är vetenskapliga men de åsikter som lyfts fram behövs för studien.

3 Referensram

För att ge en inblick i verkligt värde beskrivs i referensramen först hur värdering till verkligt värde utförs. Detta följs av en genomgång av den diskussion som förts kring verkligt värde. Kapitlet avslutas med revisorernas straffrättsliga ansvar.

3.1 Redovisning till verkligt värde

Efter att Storbritannien blev medlemmar i EU, 1973, har redovisningssynen inom EU förändrats och blivit mer inriktad mot "true and fair view", vilket kan liknas med det svenska uttrycket "rättvisande bild". Den svenska Årsredovisningslagen, som trädde i kraft 1997, innehåller regler som är utarbetade från EU:s direktiv vilka till stor del följer den kontinentala redovisningstraditionen. Denna tradition bygger på att redovisningen regleras i tydliga lagar och företräds framförallt av Tyskland. Direktiven från EU finns till för att harmonisera redovisningen i de olika länderna i Europa. I ett försök till ytterligare harmonisering av ländernas koncernredovisningar har EU utfärdat en förordning som medför att samtliga noterade företag inom unionen från år 2005 ska följa de standarder som utges av IASB. (Smith, 2006, s.68-71)

På senare år har det skett förändringar i IASB:s rekommendationer, främst har förändringarna skett genom att tillgångar, i allt större grad, ska värderas till verkligt värde. Med verkligt värde menas det marknadsvärde som finns på tillgången på en fungerande marknad. Tidigare skedde oftast värdering till anskaffningsvärdet, vilket är det pris som erlagts vid köpet. Vid värdering till anskaffningsvärde skrivs tillgången ner genom avskrivningar och tillgången har en bestämd ekonomisk livslängd, därmed påverkar avskrivningarna företagets resultat direkt. Tillgångar som istället värderas till verkligt värde, omvärderas varje år och bidrar då till att tillgången varje år skrivs upp eller ned. De flesta tillgångarnas värdeförändring påverkar dock inte resultatet, förrän den säljs, utan redovisas direkt mot eget kapital. Dock gäller för förvaltningsfastigheter att värdeförändringen redovisas i resultaträkningen även om tillgången inte har sålts. (Smith, 2006 s. 52-53, 55, 57)

3.2 IAS 16 – Materiella anläggningstillgångar

Det första utkastet av IAS 16 gavs ut år 1980 men det har kontinuerligt skett uppdateringar. IAS 16 behandlar redovisningen av materiella anläggningstillgångar förutom jordbruk, naturresurser och förvaltningsfastigheter. (www.iasplus.com) En materiell tillgång är en tillgång som företaget äger och som har en ekonomisk livslängd på mer än ett år. I balansräkningen ska anläggningstillgången tas upp till anskaffningsvärdet, vilket innebär dess inköpspris och de kostnader som är direkt kopplade till tillgången. Huvudregeln innebär att anläggningstillgången ska värderas till anskaffningsvärde minus avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Det finns en alternativregel där företag ges möjlighet att värdera tillgången till verkligt värde. Om företag väljer att redovisa tillgångarna till ett verkligt värde ska omvärderingar ske med sådan regelbundenhet att någon större avvikelse inte finns vid bokslutstidpunkten.

Den av huvudregeln eller alternativregeln som företaget väljer att tillämpa måste användas på samtliga anläggningstillgångar inom en tillgångsklass. (Axelman, Phillips, Wahlquist, 2003, s. 68-69)

Huvudregeln kan även kallas anskaffningsvärdemetoden eftersom den bygger på att tillgången värderas utifrån dess anskaffningsvärde och avskrivningar. Detta innebär att anläggningstillgångens redovisade värde inte behöver vara det egentliga värdet utan endast är tillgångens anskaffningsvärde. (Marton, Falkman, Lumsden, Pettersson, Rimmel, 2008 s. 138) När bedömning av avskrivningarnas upplägg görs ska hänsyn tas till eventuellt restvärde på anläggningstillgången. Avskrivningarna beräknas utifrån tillgångens ekonomiska livslängd och kan vara linjära, degressiva eller progressiva. Den årliga avskrivningen påverkar resultaträkningen som en kostnad. (Axelman et al., 2003 s.70)

Alternativregeln kan även benämnas som omvärderingsmetoden. Denna metod ger en tydligare bild av en tillgångs värde och därmed blir redovisningen mer relevant, men metoden kan påverka redovisningens trovärdighet om en tillgång värderas för högt eller för lågt. Vid användning av omvärderingsmetoden redovisas anläggningstillgången till verkligt värde vid omvärderingstidpunkten efter det att ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar har dragits bort. För att denna metod ska få användas krävs att tillgången på ett tillförlitligt sätt kan värdeberäknas, då värdet i svårbedömda fall kan bli otillförlitligt. Beroende på hur mycket en tillgångs värde kan väntas fluktuera under en period, bestäms hur ofta en omvärdering av anläggningstillgången bör ske. Om en tillgångs värde vid en omvärdering skrivs upp redovisas denna värdeökning under ”omvärderingsreserv”, vilket blir direkt mot eget kapital. Om en tillgångs värde däremot skrivs ner redovisas detta som en kostnad, om det inte finns ett saldo på kontot ”omvärderingsreserv” som denna nedgång kan kvittas mot. Det vill säga vid en värdeökning påverkas inte årets resultat. Däremot kommer kommande års resultat påverkas då avskrivningarna då kommer att bli större. (Marton et al., 2008, 138-139) IAS 16 tillåter både huvudregeln och alternativregeln, dock finns det begränsningar kring hur övergång från huvudregeln till alternativregeln ska ske. (Sundgren et al., 2009 s.316)

3.3 IAS 39 – Finansiella instrument

År 1999 gavs IAS 39 ut och den innehöll standarder för hur finansiella instrument skulle redovisas men den trädde inte i kraft förrän 2001. (Marton et al., 2008, 330, 332) Finansiella instrument kan vara aktier, obligationer, optioner eller lånefordringar. Finansiella instrument ska värderas till verkligt värde enligt huvudprincipen i IAS 39 med undantag för finansiella placeringar med fast löptid samt vissa fordringar. (Axelman et al., 2003, 119-120) Det har visat sig att det är krångligt att följa IAS 39, då den innehåller olika undantag och svårdefinierade begrepp. IAS 39 har på grund av detta väckt debatter och IASB har varit tvungna att tillsätta en grupp som kan svara på frågor rörande redovisning enligt IAS 39. (Marton et al., 2008, 331-332)

3.4 IAS 40 - Förvaltningsfastigheter

IASC utvecklade under 1980-talet ett flertal olika standarder för att underlätta redovisningen hos företag. År 1984 kom första utkastet av IAS 40, som sedan dess har förbättrats och utvecklats. (www.iasplus.com) IAS 40 berör redovisningen av förvaltningsfastigheter, vilka är byggnader och mark som antingen ägs eller leasas för att generera hyresintäkter. I balansräkningen redovisas förvaltningsfastigheterna som tillgångar så länge de ekonomiska fördelarna tilldelas företaget. (Axelman et al., 2003 s. 122-125)

De utgifter som kan kopplas ihop med fastigheten bokförs som en ökning av tillgången om utgiften har bidragit till att tillgången genererar högre intäkter i framtiden, annars redovisas utgifterna som en kostnad i den period de uppstår. Företaget har möjlighet att välja om förvaltningsfastigheten ska värderas till verkligt värde eller anskaffningsvärdet. Om företaget väljer att värdera till verkligt värde ska samtliga tillgångar av samma slag värderas till verkligt värde. Vinsten eller förlusten som uppstår i och med förvaltningsfastigheten ska redovisas som en värdeförändring i den period då den uppstod. Det är inte alltid det går att redovisa enligt verkligt värde, det kan till exempel bero på en icke-fungerande marknad, och då får företag värdera sina förvaltningsfastigheter till anskaffningsvärdet minus de ackumulerade avskrivningarna. En förvaltningsfastighet utsträngas då den inte längre medför någon inkomst till företaget. (Axelman et al., 2003 s. 122-125)

3.5 Fördelar och nackdelar med värdering till verkligt värde

Att EU, genom sitt beslut att samtliga noterade bolag ska använda sig av IFRS, valt att i allt större grad tillåta värdering av tillgångar till verkligt värde är något som har väckt kritik hos olika aktörer på marknaden. Den största kritiken som framförts i Sverige har gällt att IFRS är detaljorienterat och på så vis blir kostsamt att införa men kritik har även riktats mot att marknadsvärdering tillåts av allt fler tillgångar. Det som kritikerna ställer sig tveksamma till är att värdering till verkligt värde, marknadsvärde, kan medföra stora svängningar då konjunkturen kan påverka tillgångarnas värde. Jan Engström som är en av 14 ledamöter i IASB uttalar sig i Hallings artikel i Balans kring värdering till verkligt värde. Engström menar att det är bra att företagets intressenter får en mer korrekt bild av företagets situation men frågar sig samtidigt om det är företagets situation historiskt, i dagsläget eller i framtiden som ska visas i redovisningen. (Halling, 2009)

När HQ Bank under 2011 drabbades av problem när det framkom att deras tillgångar var övervärderade väcktes kritiken mot IFRS på nytt. Det faktum att det inte är revisorn själv som genom en bedömning tar fram det verkliga värdet kan ses som ett problem, då det medför svårigheter för revisorn att dra korrekta slutsatser av företagets ekonomiska ställning. Enligt IAS 39 ska finansiella instrument redovisas till verkligt värde och i HQ Banks fall hade detta lett till en övervärdering med över 600 miljoner kronor. Revisorn som hade godkänt denna värdering ifrågasattes och Finansinspektionen valde att anmäla revisorn till Revisionsnämnden. Revisionsnämnden kom dock fram till att inga felaktigheter hade skett utan att revisionen var helt korrekt utförd. Dock har inte Revisionsnämnden tagit ställning till redovisningen av HQ Banks tillgångar utan dess kritik har istället riktats mot Finansinspektionens bedömning av hur stor övervärderingen i HQ Banks fall var. (Lennartsson, 2011)

En slutsats som dragits i debatten är, hos flera i branschen, att frikännandet av revisorn är ett tecken på att HQ Banks värdering var korrekt enligt Revisionsnämnden. Frågetecknet uppstår då kring hur både Finansinspektionen och Revisionsnämnden kan ha "rätt" i denna fråga. Enligt Thomas Carrington, lektor och forskare inom revision vid Uppsala Universitet, får vi räkna med att liknande situationer även i framtiden kommer att uppstå. Carrington menar istället att om det inte skett något fel hos revisorer eller redovisare måste felet ligga i hur IFRS är uppbyggt. (Lennartsson, 2011)

Arne Karlsson som är VD på investeringsföretaget Ratos menar att redovisning utifrån IFRS är vilseledande för omgivningen. Karlsson är en stor kritiker av IFRS men nämns bör då att Ratos inte tillämpar tillgångsredovisning till verkligt värde. (Lennartsson, 2011)

När ett företag får problem utifrån övervärderade tillgångar kommer kritiken att riktas mot företagets revisor. Det är revisorn som godkänner värderingen och därmed blir den som är lättast att skylla på. Dan Brännström som är generalsekreterare för Far menar dock att detta beror på att det saknas kunskap kring hur revisorn begränsas av regler i sitt yrkesutövande. Helene Willberg som är VD på KPMG, vilken var den ansvariga revisionsbyrån för HQ Bank, menar att IFRS bedömning av verkligt värde är komplext och att den bild som givits allmänheten är förenklad och inte visar vilka problem det medför i revisorns bedömning. Detta är något som även Brännström ställer sig bakom då IFRS tillåter alternativa tillvägagångssätt för att få fram det verkliga värdet, vissa av dessa ifrågasätter Brännström då de inte kan ses som självklara. (Lennartsson, 2010)

Penman (2007) diskuterar fördelar och nackdelar med redovisning till verkligt värde i sin artikel. Värdering till verkligt värde är en metod som uppskattas av investerarna då de får en rättvisande bild av vad företaget och dess tillgångar är värda, vilket gör att de lättare kan ta ställning till om de vill investera i företaget eller inte. En annan aspekt är att intressenterna är mer intresserade av vad företagets tillgångar är värda just nu och inte det värde tillgångarna hade vid anskaffningstillfället. I och med att tillgången värderas kontinuerligt över året kommer det värde som syns i företagets redovisning oftast vara det värde som verkligen gäller ute på marknaden. Verkligt värde påverkas inte bara av företagets interna beslut utan påverkas av omvärlden genom bland annat konjunktursvängningar. Dessa punkter ser Penman som fördelar till att redovisa till verkligt värde men Penman lyfter även fram nackdelar i sin artikel. Verkligt värde kan medföra att tillgångarna värderas högre än vad de egentligen är värda, vilket kan leda till att företaget under några år kommer undan med övervärdena men i slutändan kommer verkligheten komma ifatt och då kan företaget falla. En annan nackdel är att företaget inte kan tillämpa sig av matchningsprincipen om de värderar sina tillgångar till verkligt värde, då utgifterna inte kan kopplas samman med specifika transaktioner.

På marknader där det sker många affärstransaktioner är det lättare att jämföra priser i olika branscher, detta medför att ett verkligt värde från en sådan marknad kommer att vara tillförlitligt. Dock är sådana marknader nästintill obefintliga vilket leder till att de verkliga värdena istället bygger på antaganden om tillgångarnas värde och dessa är svåra för revisorn att bevisa att de verkligen stämmer. (Penman, 2007)

När det finns möjlighet till jämförelse på en marknad är värdering till verkligt värde det optimala men när sådana möjligheter inte finns blir denna värderingsmetod otillförlitlig. Ett problem som uppstår när företaget har valt att värdera till verkligt värde är att företagsledningen ska bedöma om värdet är korrekt. Detta problem förs sedan vidare till revisorn som även den måste ta ställning till om värdet kan godtas som ett verkligt värde eller om det ska omvärderas. (Nordlund, 2012)

Ett förslag som lyfts fram av Nordlund (2012) för att lösa detta problem är att företag tydligare informerar om hur de verkliga värdena har beräknats. Detta blir dock tidskrävande då informationen blir omfattande och det är många parter som ska få ta del av denna information.

Verkliga värden som har beräknats utifrån transaktioner på inaktiva marknader leder till svårigheter för revisorn vid granskningen av tillgångarna då denne ska se om dessa värden är korrekt bedömda. När denna bedömning görs kommer bedömarens egen uppfattning kring tillgångens värde att ligga till grund för bedömningen. Eftersom företaget och revisorn inte är samma person kan deras uppfattningar därför skilja sig åt, vilket medför svårigheter för revisorn vid rimlighetsgranskning. Det är ändå revisorns omdöme som blir avgörande framförallt när det ska fastställas om värdet är tillräckligt tillförlitligt och ger en tillräckligt rättvisande bild. (King, 2009)

Verkligt värde utgörs av antaganden och bedömningar vilket ställer till problem för revisorer. För att underlätta revisorernas granskning skulle det behövas bättre tillvägagångssätt som beskriver hur en revisor ska bedöma ett verkligt värde. Så länge revisorn inte har några riktlinjer ser denne till sitt och företagets bästa och investerarna glöms då bort. En revisor godkänner hellre ett lägre värde för att undvika övervärderingar och detta leder till att investerarna inte får en korrekt bild av vad företaget är värt. (Öhman, Häckner, Jansson & Tschudi, 2007) Ronen (2008) tar i sin artikel upp att redovisningen dock borde rikta sig främst mot investerarna och företagsledningen och inte mot revisorn. Revisorns granskning ska sedan inte bara godkänna det verkliga värdet utan även motivera varför det har blivit godkänt. Dessa argument kan vara svåra att formulera då det är oklart vad som ligger till grund för värdet. Det är lättare att visa vad som är fel än att få fram vad som är korrekt och tillförlitligt. (Pannese et al., 2010)

När tillgångar värderas till verkligt värde ställs kunskapskrav på revisorn som ska bedöma alltifrån antaganden som andra gjort till om olika parametrar som använts i beräkningen av det verkliga värdet är tillförlitliga. Detta är något som kan komma att leda till att revisorerna och revisionsbyråerna i alltfler fall kan komma att behöva ta hjälp av specialister inom de olika värderingsområdena. Det som revisorn måste ta hänsyn till i sin bedömning är kunskapen hos de involverade i värderingen och hur trovärdiga de källor som använts är. Viktigt är också att kontrollera om någon typ av specialist varit med vid bedömningen. Revisorn måste kontrollera om det finns ett tydligt marknadspris och om detta inte finns, kontrollera att en korrekt värdering har genomförts. Detta ställer krav på revisorn, både kunskapsmässiga och tidsmässiga. (Menelaidis, Graham & Fischbach, 2003) Även Pron (2009) lyfter fram att värdering av tillgångar till verkligt värde medför ökade kunskapskrav och att det är mer tidskrävande. Pron (2009) menar att en värdering till anskaffningsvärde kräver mindre av revisorn.

3.6 Revisorers straffrättsliga ansvar

Det är inte enbart företaget som kan bli straffrättsligt ansvarig om de medvetet gjort felvärderingar utan även revisorn bär ett sådant ansvar. Så fort revisorn har givit företaget råd eller hjälp är denne ansvarig för att bokföringen är tillförlitlig. Om det råd som revisorn ger företaget leder till att företaget begår skattebrott eller bokföringsbrott kan revisorn dömas för medhjälp eller anstiftan, vilket kan leda till fängelse. Andra sanktioner som revisorn kan dömas till är närings- eller rådgivningsförbud. (Andersson, Dahlqvist & Elofsson, 2011, s.72-73)

Revisorn har till ansvar att se till att revisionsberättelsen är korrekt och att revisionen har utförts enligt god revisionssed. Skulle revisorn påstå att detta har skett trots att så inte är fallet finns risken att revisorn får ansvara för osant intygande. Om en revisor har utfört en bristfällig revision som lett till att något brott har begåtts kan revisorn dömas för medhjälp till bokföringsbrott. (Andersson et al., 2011, s.72-73)

3.7 Referensramens betydelse för studien

Referensramens innehåll ger en bild av att värdering av tillgångar till verkligt värde påverkar revisorer på flera olika sätt. Det som nämns i svenska artiklar kring verkligt värde och revisorer är främst den risk revisorn utsätter sig för när denne reviderar ett verkligt värde. HQ Bank dyker upp i de flesta artiklar och någon tydlig bild kring hur svenska revisorer påverkas i övrigt ges inte med utgångspunkt i de svenska källorna. När vi istället tar hänsyn till de utländska artiklar som också beskrivs i vår referensram diskuteras andra typer av påverkan. Pannese et al.(2010) och Menelaidis et al.(2003) diskuterar hur revisorn kan ställas inför högre kunskapskrav och mer tidskrävande arbetsuppgifter när ett verkligt värde ska granskas. Det är också utifrån denna litteraturgenomgång som vi grundat de intervjufrågor vi ställt till våra respondenter (se Bilaga 1).

Enligt referensramen kan vi se tre olika kategorier inom vilka olika typer av påverkan finns på revisorerna. Den första är på vilket sätt revisorn granskar det verkliga värdet. Denna kan kopplas till den del av referensramen som beskriver omvärderingsmetoden (IAS 16, 39, 40) och därmed hur det verkliga värdet beräknas. Men kontrollen av det verkliga värdet kan även kopplas till de olika delar av 3.5 (Fördelar och nackdelar med värdering till verkligt värde) som behandlar vilka hjälpmedel revisorn använder sig av för att verifiera att värdet är godtagbart. Den andra kategorin är revisorers ansvar och påverkan, där revisorns ansvar för revisionen samt dennes möjlighet att påverka företagets värdering behandlas. Denna kategori kan kopplas till 3.6 (Revisorers straffrättsliga ansvar) där det redogörs för de påföljder som kan drabba en revisor som gör fel. Revisorns ansvar och påverkan kan även kopplas till de delar av 3.5 som behandlar HQ Bank och det ansvar som den ansvarige revisorn hade i det fallet. Den tredje kategorin är påverkan på revisorers arbete där de faktorer som lyfts fram är hur revisorn själv påverkats. Denna kategori kan kopplas främst till de delar av 3.5 som har internationella källor som behandlar kunskapskrav och tidsåtgång för revisorn när verkliga värden ska revideras. Det är också utifrån dessa tre kategorier som intervjufrågorna delats in och som redogörelsen för intervju svaren kommer presenteras samt analyseras, det vill säga: Kontroll av verkligt värde, Revisorers påverkan och ansvar samt Påverkan på revisorers arbete.

4. Revisorers syn på verkligt värde

I detta kapitel redogörs för data som samlats in primärt för studien, det vill säga enbart data från intervjuer med Göran Abrahamsson, Peter Nilsson, Patrik Olofson, Håkan Andréasson, Niklas Johansson och Klas van Lienden.

4.1 Kontroll av verkligt värde

Respondenterna var samtliga överens om att kontroll av verkligt värde sker på olika sätt beroende på vilken typ av tillgång det gäller. När det gäller finansiella instrument sker kontrollen genom marknadsvärdet på börsen om dessa är noterade. Om de finansiella instrumenten är onoterade granskas de parametrar som har använts för att värdera tillgången, i vissa fall kan även specialister tas in. Fastigheters verkliga värde kan bedömas utifrån värderingsintyg, priser i närområdet, kvadratmeterpris eller taxeringsvärden. Van Lienden nämner att det ofta tas hjälp av externa värderingsmän när fastigheter värderas. Även maskiner bedöms utifrån marknadsvärden vilka tas fram genom att kontakta auktoriserade återförsäljare av maskinen. Olofson tar upp om kontroll av goodwill där de granskar värdet framåt i tiden, det vill säga om avkastningstiden är rimlig, och om det redovisade värdet därmed är sannolikt. Johansson tar upp att det är svårt att fastställa ett verkligt värde på goodwill då detta värde handlar om framtida prognoser som är svåra att granska. Det finns, enligt Johansson, många tillvägagångssätt för att värdera goodwill, till exempel genom avkastningsränta, analytikers prognoser, om det finns vinstmöjligheter samt hur dessa förhåller sig till den bransch kunden verkar i. Om värdet sticker ut från branschens behövs en djupare granskning av rimligheten utföras.

Enligt god revisionssed finns det vissa moment som ska granskas vid värdering till verkligt värde, detta är något vi måste ta hänsyn till poängterar Nilsson. Johansson påpekar att om revisorn säkerställt att företaget har tillförlitliga interna kontroller av värdeberäkningarna behöver revisorn inte göra lika ingående granskningar, så länge värdet känns trovärdigt. Van Lienden påpekar att VD:n är ytterst ansvarig för värderingen och att revisorns uppdrag endast är att granska värdet. Detta gör revisorn genom att bedöma hur pass rimliga de olika parametrarna är.

Abrahamsson påpekar att de olika parametrarna diskuteras mellan företaget och revisorn. Så länge parametrarna inte är väsentligt felaktiga brukar revisorn kunna godkänna dessa. Parametrarna är något som diskuteras under många omgångar och från början kan de anses vara tveksamma men i slutändan brukar revisorn och företaget ha kommit fram till ett värde som kan tänkas stämma överens med verkligheten.

Andréasson menar att granskningen sker genom att revisorn ber kunden (företaget) att göra en analys av värdet. Denna analys granskas sedan normalt av någon av revisionsbyråns experter inom området. Därefter ska revisorn alltid granska de olika parametrar som använts vid beräkningen av det verkliga värdet. Enligt Andréasson godtar revisorn oftast värdet om det är lika med eller högre än det redovisade värdet. Tveksamma värden dyker upp titt som tätt och diskuteras då med kunden som allt som oftast korrigerar värdet. I sällsynta fall leder dock ett felaktigt värde till en anmärkning i revisionsberättelsen.

Johansson lyfter fram att det vid kontroll av ett verkligt värde sker en helt annan granskningsprocess än vid kontroll av anskaffningsvärde. Denna process är betydligt mer komplex då bedömningarna sker utifrån antaganden om värden till skillnad från vid anskaffningsvärde då ett tydligt inledande värde finns. Van Lienden påpekar att även ett anskaffningsvärde kan vara svårt att bedöma men i de flesta fall är det enklare än ett verkligt värde.

4.2 Revisorers ansvar och påverkan

Vad gäller revisorns ansvar anser Abrahamsson att värdering till verkligt värde innebär en större risk för revisorn, med tanke på att revisorn riskerar att bli den som ”hängs ut” som ansvarig för att ett felaktigt värde på tillgångarna har godkänts. Nilsson menar istället att ansvaret inte blir större för revisorn då dennes uppgift endast är att kontrollera hur företaget har beräknat värdet på en tillgång men påpekar ändå att revisorn alltid har ett ansvar. Att revisorn kan ses som ansvarig anser även Olofson och nämner HQ Bank som ett exempel där revisorn fått skulden för att ett verkligt värde inte ansetts korrekt. Van Lienden menar istället att revisorns risk och ansvar beror på svårighetsgraden i bedömningen av de olika posterna. Se vidare tabell 1.

Tabell 1
Revisorns ansvar och påverkan

	Göran Abrahamsson	Peter Nilsson	Patrik Olofson	Håkan Andréasson	Niklas Johansson	Klas van Lienden
Känner ni ett större ansvar?	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Nja
Påverkar ni hur företaget redovisar?	Indirekt	Indirekt	Indirekt	Indirekt	Ja	Indirekt

Källa: Egen bearbetning

Känner sig den ansvarige revisorn osäker finns enligt samtliga respondenter alltid möjlighet att be en kollega om hjälp och revisionsbyråerna har specialister som kan tas in när detta krävs eller behövs. Andréasson menar att även om revisorn känner större ansvar vid godkännande av ett verkligt värde så kan även ett anskaffningsvärde vara redovisat till ett för högt värde, det vill säga att det är inte bara vid värdering till verkligt värde som revisorn har ett ansvar att värdet ska vara korrekt utan detta gäller även vid värdering till anskaffningsvärdet.

Företaget och revisorn för, enligt respondenterna, löpande en dialog där värderingen av tillgångarna är ett ständigt diskussionsämne men i slutändan är det företaget som beslutar hur värdering ska ske. Genom diskussion med kunden menar samtliga respondenter att revisorn kan ha en indirekt påverkan på hur kunden redovisar sina tillgångar, se tabell 1. Andréasson påpekar att om värderingen av en tillgång känns tveksam försöker revisorn genom dialogen att få företaget att värdera på ett annat sätt. Johansson menar att revisorn har en viktig roll när det gäller hur företagen väljer att värdera sina tillgångar.

Företagen har ofta bra modeller och duktiga ekonomichefer men revisorns ställningstagande kan ha stor påverkan på hur företaget väljer att redovisa sina tillgångar.

Dock påpekar Johansson att företagen och revisorn inte alltid är överens om värdena och att revisorn då får skriva i revisionsberättelsen att revisorns bedömning avviker från företags. Van Lienden menar att revisorn inte har någon påverkan på hur företaget väljer att värdera sina tillgångar men det förs kontinuerligt en dialog mellan revisor och kund.

4.3 Påverkan på revisorers arbete

Att granska tillgångar som har värderats till verkligt värde är, enligt Abrahamsson, mer tidskrävande men med ökad erfarenhet minskar tidsåtgången, se tabell 2. När IFRS infördes var osäkerheten stor och revisorerna hade liten erfarenhet av värderingar till verkligt värde. De revisorer som anställs idag får utbildning kring verkligt värde redan vid anställningens början och har därmed bättre kunskap kring hur detta sker menar Abrahamsson och Nilsson. Även van Lienden och Andréasson menar att det finns flertalet interna kurser inom revisionsbyråerna där IFRS och värdering till verkligt värde behandlas. Nilsson menar även att tidsåtgången har samband med vilken typ av tillgång det gäller, en granskning av ett finansiellt instrument kräver inte lika mycket tid, som exempelvis en naturtillgång, då dess värde ofta kan utläsas från gällande börskurser. Johansson nämner att granskningen av ett verkligt värde är mer tidskrävande än granskning av ett anskaffningsvärde, men ett anskaffningsvärde avspeglar inte verkligheten. Som ett exempel kan nämnas en fastighet som köpts in för 50 år sedan och bara skrivits av, denna har inget större värde i balansräkningen men det verkliga värdet är med stor sannolikhet större än anskaffningsvärdet. Johansson poängterar att då en större tidsåtgång krävs för revisorn i granskningen blir det mer kostsamt för kunden, eftersom revisorn sätter upp all sin arbetstid på respektive kund. Samtliga respondenter är överens om att granskning av ett verkligt värde är mer tidskrävande än granskning av anskaffningsvärde, se tabell 2.

Tabell 2
Påverkan på revisorns arbete

	Göran Abrahamsson	Peter Nilsson	Patrik Olofson	Håkan Andréasson	Niklas Johansson	Klas van Lienden
Mer tidskrävande?	Ja	Nja	Ja	Ja	Ja	Ja
Krävs mer kunskap?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Källa: Egen bearbetning

Enligt Abrahamsson anpassas även revisionsbyråernas interna kurser inom IFRS utifrån byråernas kundklientel och kraven på revisorns kompetens är högre idag än tidigare. Olofson menar att det även blir mer tidskrävande för företag att värdera tillgångar till verkligt värde då det är svårt att ta fram korrekta värden på parametrarna och därmed få ett tillförlitligt slutvärde. I och med detta krävs mer från revisorerna, då det blir fler och längre diskussioner mellan revisor och företag kring parametrarnas rimlighet.

Även Andréasson menar att det är mer tidskrävande att kontrollera ett verkligt värde och att det kräver mer kunskap hos revisorn. Men Andréasson påpekar att det i vissa fall även kan ta lång tid att kontrollera ett anskaffningsvärde om detta skulle anses vara för högt. Johansson menar däremot att det vid granskning av ett anskaffningsvärde finns ett enklare underlag att arbeta utifrån.

5 Analys & Diskussion

I analysen ställs vår primärdata i förhållande till den forskning och debatt som tidigare skett kring IFRS och värdering till verkligt värde. Detta diskuteras även utifrån vår synvinkel.

5.1 Kontroll av verkligt värde

När vi inledde vår studie visste vi inte hur granskningen av ett verkligt värde gick till men det vi kunnat utläsa genom denna studie är att detta sker på ett liknande sätt på de revisionsbyråer vi varit i kontakt med. Oavsett vilken typ av tillgång granskningen gäller lyfter respondenterna fram att de på ett eller annat sätt kommer i kontakt med någon typ av specialist. Penman (2007) menar att när en tillgång värderas till verkligt värde sker omvärderingar kontinuerligt under året vilket medför att tillgångens redovisade värde allt som oftast kommer att överensstämma med marknadsvärdet. Respondenterna lyfter fram att de kan ställas inför tveksamma värden främst under värderingsarbetets gång men även i vissa fall vid den slutliga värderingen. Revisionsbyråerna tar hjälp av externa experter kopplade till tillgången, såsom till exempel en mäklare, vid granskningen av de verkliga värdena. Vi anser att det är bra att revisorerna tar hjälp av andra branscher för att verifiera tillgångarnas värden, vilket är något som sker i större grad vid verkliga värden än vid anskaffningsvärden. Detta är något som höjer kvaliteten på redovisningen eftersom företagen får ett mer rättvisande värde på sina tillgångar.

Respondenterna anser att kontrollen av verkligt värde ser olika ut beroende på vilken tillgång det gäller. Vid fastighetsbedömningar tar revisorerna hjälp av mäklare och vid maskinbedömningar tar de hjälp av olika återförsäljare för att få fram ett så korrekt verkligt värde som möjligt. Nordlund (2012) anser att det är lättare att jämföra priser på marknader där det sker många affärstransaktioner än på marknader där det sker få transaktioner, dock verkar det i revisorernas arbete vara viktigare att kunna kontakta en kunnig återförsäljare än att granska affärstransaktioner. Vissa tillgångar så som naturresurser kan, enligt våra respondenter, vara svåra att bestämma ett verkligt värde på och det kan då bli ett tveksamt värde.

Revisorerna ställs ibland inför tveksamma värden när värdering skett till verkligt värde vilket alltså medför att specialister i allt högre grad behöver kontaktas. Att möjligheten finns till att använda sig av olika specialister anser vi gör att revisorerna kan välja att bli specialister inom ett specifikt område eller lära sig lite om allt. Möjligheten till kontakt med någon typ av specialist är också en trygghetsfaktor då revisorn inte står själv bakom granskningen. I likhet med våra respondenter anser vi att verkliga värden blir mer svårbedömda än anskaffningsvärden eftersom dessa till stor del bygger på antaganden. Nordlund (2012) skriver till exempel att om ett värde bygger på enbart antaganden är det svårt att bevisa att värdet verkligen är tillförlitligt. Johansson nämner att goodwill är en svårbedömd tillgång, då det handlar om framtidsprognoser och avkastningsräntor vilka är svåra att bedöma i förväg.

Öhman et al. (2007) skriver att det skulle behövas ett bättre tillvägagångssätt som beskriver hur en revisor ska bedöma ett verkligt värde för att underlätta revisorernas granskning.

Även Pannese et al. (2010) framhåller att det saknas tydliga riktlinjer kring hur granskningen av verkliga värden ska ske samt att konjunktursvängningar medför att de verkliga värdena kan vara opålitliga. Att det skulle saknas tydliga riktlinjer för revisorerna att arbeta efter är något som inte framkommit i de intervjuer vi haft. Nilsson påpekar till exempel att den goda revisionsleden ska följas och att det finns vissa moment som måste granskas vid värdering till verkligt värde. Johansson menar att revisorn även kan kontrollera de interna kontrollerna och om dessa är tillförlitliga krävs inte en lika ingående granskning som när de inte är tillförlitliga. Vi upplever, från intervjuerna, det som att revisorerna inte saknar riktlinjer utan vet hur granskningen ska ske vilket pekar på att det finns rutiner att arbeta efter.

Pannese et al. (2010) påpekar att den granskning revisorer genomför, inte bara ska godkänna värdet utan även motivera varför det blivit godkänt. Respondenterna lyfter fram att det i större omfattning krävs specialisters uttalanden för att motivera ett verkligt värde och för att avgöra om det är tillförlitligt. Revisionsbyråerna har även sina egna experter som de kan koppla in i svårbedömda situationer. Abrahamsson framhåller att en diskussion ständigt förs mellan revisor och företag kring de parametrar som använts vid beräkningen av tillgångens värde för att de ska vara så pålitliga som möjligt. Då denna dialog förs kontinuerligt blir parametrarna i slutändan tillförlitliga och revisorn kan därmed godkänna värderingen. Det är, enligt oss, därför bra att revisorn ständigt har kontakt med sin kund så att bägge parter har insikt i vad den andre parten anser.

5.2 Revisorers påverkan och ansvar

King (2009) skriver i en artikel att det faktum att revisorn och företaget inte är samma person medför att deras uppfattningar ibland skiljer sig åt och detta kan göra det svårare för revisorn att genomföra sin granskning. Dock menar King att revisorns omdöme blir avgörande när det ska fastställas vad som är tillräckligt tillförlitligt och vad som ger en tillräckligt rättvisande bild. Att revisorernas ställningstaganden påverkade företagens beslut var något vi på förhand anade då företagen bör lita på revisorns kompetens. Respondenterna påpekade även att revisorn och företaget för en ständig dialog kring värderingen av tillgångarna men att företaget tar det slutgiltiga beslutet. Då företagen litar på sina revisorer menar vi att revisorns förslag ofta följs av företagen. Detta är något som våra intervjuer även visat då samtliga respondenter framför att de på ett eller annat sätt har en möjlighet att påverka hur företagen väljer att redovisa sina tillgångar.

Om revisorn anar ett tveksamt värde kan denne genom diskussion få företagen att ändra parametrars värden så att värderingen blir tillförlitlig. Vi anser att det till viss del är bra att företagen följer revisorns råd då revisorn är mera insatt genom att denne granskar värden hos flera företag medan det specifika företaget inte på samma sätt ser hur andra företag väljer att värdera sina tillgångar. Företaget kan å andra sidan tänkas ha en bra insikt i tillgångarnas värden då de ständigt gör investeringar och följer marknadens utveckling. Dock påpekar Johansson att företaget inte alltid följer revisorns råd vilket leder till att denne i revisionsberättelsen får skriva att revisorns bedömning skiljer sig från företagets. Andersson et al. (2011) framhåller att det är revisorn som ansvarar för att revisionsberättelsen är korrekt och att revisionen därmed genomförts enligt god revisionsled.

Vi upplever att revisorerna följer god revisionssed och de påpekar även i intervjuerna att de i vissa sällsynta fall skriver i revisionsberättelsen att deras uppfattning av ett verkligt värde avviker från företagets.

Vidare skriver Andersson et al. (2011) att det inte bara är företaget som kan bli straffrättsligt ansvarig om ett medvetet fel har begåtts, utan direkt när revisorn gett sin kund ett råd är revisorn ansvarig för att redovisningen är tillförlitlig. Enligt våra respondenter medför detta att deras ansvar blivit större i och med granskning av verkliga värden. Det innebär en större risk för revisorn att godkänna verkliga värden, då de i vissa fall är byggda på antaganden, och antagandena är svåra att verifiera och rimlighetsbedöma. Vi anser att det faktum att revisorerna känner en större risk och osäkerhet inför de verkliga värdena nu till stor del beror på att IFRS och verkligt värde fortfarande är ganska nytt och allt har inte hunnit "sätta sig" ännu. Vi kan ta HQ Bank som ett exempel, där blev revisorn uthängd som den ansvarige för de värden som tillgångarna redovisats till. Revisorn anmäldes av Finansinspektionen till Revisorsnämnden men nämnden friade revisorn.

Den otydlighet som finns från myndigheternas sida kring vad som är rätt och fel vid värdering till verkliga värden bör ha en stor del i den osäkerhet som revisorerna känner. Om ett företag får problem utifrån övervärderade tillgångar menar Brännström att kritiken kommer att riktas mot företagets revisor, som i fallet med HQ Bank (Lennartsson, 2010). Det är revisorn som granskat och godkänt värdet och enligt Abrahamsson blir risken då stor att det är just revisorn som "hängs ut". Olofson menar även han att revisorns ansvar och risk blir större vid granskningen av ett verkligt värde och nämner just HQ Bank som ett exempel. Nilsson menar istället på att det inte blir någon avsevärd skillnad då revisorns ansvar alltid enbart är att granska, dock håller Nilsson med kring att revisorn ändå alltid har ett ansvar för hur de värden denne granskar har tagits fram. Det är trots Nilssons något avvikande svar tydligt att revisorerna känner en större risk när granskning sker av verkliga värden. Men som vi beskrivit tidigare är det förmodligen till stor del på grund av myndigheternas otydlighet som denna osäkerhet finns. Det faktum att någon hade gjort fel i fallet med HQ Bank men ingen bedömts som skyldig för felet är enligt oss ett tecken på bristande riktlinjer från myndigheterna.

Brännström menar att anledningen till att revisorn är den som riskerar att få skulden beror på att allmänheten inte känner till de regler som styr hur revisorn ska arbeta (Lennartsson, 2010). Andréasson påpekar att revisorn även har ett ansvar för att ett anskaffningsvärde ska vara korrekt. Det är bra att Andréasson lyfter fram att även ett anskaffningsvärde ibland är svårt att granska vilket tyder på att även om erfarenheten är större kommer vissa uppdrag uppfattas som svårare. Vår teori är dock att med ökad erfarenhet minskar tidsåtgången och kunskapen ökar. Johansson lyfter fram att en granskning av ett verkligt värde är mer komplex än granskningen av ett anskaffningsvärde. I och med att granskningen är mer komplex kan den ansvarige revisorn bli osäker, respondenterna framför då att det alltid finns möjlighet till att be någon kollega om hjälp eller kalla in någon av revisionsbyråernas egna specialister.

5.3 Påverkan på revisorers arbete

Menelaides et al. (2003) lyfter fram att det ställs högre kunskapskrav på revisorn när denne ska bedöma ett verkligt värde eftersom detta har grundats på antaganden. Det ökade kunskapskravet har även lyfts fram av revisorerna i de intervjuer vi genomfört. Detta kan vara en bidragande faktor till att revisorn i större utsträckning behöver ta hjälp av specialister vid granskningen av de tillgångar som värderats till verkligt värde. Revisorn behöver även kunskap kring hur kunniga de involverade i beräkningen av tillgångens värde är samt göra en bedömning av om det finns ett tydligt marknadsvärde. Respondenterna menar att kunskapen om värdering till verkligt värde var låg när IFRS infördes men att revisionsbyråerna löser detta genom att utbilda nyanställda och genomför både interna och externa kurser för att öka kompetensen kring IFRS och därmed värderingen till verkligt värde.

För att revisionsbyråerna ska kunna bemöta den höjda efterfrågan på specialister från deras anställda har de börjat utbilda nyanställda inom dessa frågor. Detta är något som vi menar kan leda till att det i framtiden inte kommer anses lika kunskapskrävande att genomföra en granskning av verkliga värden då framtidens revisorer kommer ha denna kunskap redan från start. Med en ökad erfarenhet av granskningar av verkliga värden bedömer vi att revisorernas osäkerhet kommer att minska och granskningar av verkliga värden kommer uppfattas som enklare än de gör i dagens läge. Även Pron (2009) skriver att det, i och med att det krävs mer kunskap hos revisorn för att kunna bedöma ett verkligt värde, även blir mer tidskrävande. Abrahamsson framför att revisorernas kunskap kring IFRS och verkligt värde har ökat de senaste åren och att tidsåtgången minskar i och med att erfarenheten ökar. Nilsson framhåller också att tidsåtgången har samband med vilken typ av tillgång det gäller, en noterad finansiell tillgång kan till exempel kontrolleras enkelt via börskurserna. Det som kan utläsas är att tidsåtgången vid granskningen har ett samband med vilken typ av tillgång det gäller samt den erfarenhet som revisorn besitter kring värdering av denna typ av tillgång.

I och med att granskning av verkliga värden är kunskapskrävande och värdena är uppbyggda på osäkra antaganden bidrar detta till att det tar längre tid att granska ett verkligt värde. Halling (2009) framför i en artikel att IFRS är kostsamt för företagen då regelverket är detaljorienterat. Johansson framhåller i sin tur att när revisorn behöver lägga ner mer tid på granskningen leder detta till en högre kostnad för företaget, det vill säga kunden. Anledningen till att mer tid krävs för granskningen är, enligt Olofson, att det är svårt att ta fram korrekta värden på parametrarna och att det är många olika parametrar som ska granskas. Den ökade tidsåtgången medför, som våra respondenter påpekat, en högre kostnad för revisorernas kunder då revisorn behöver lägga fler timmar per granskning. Dock, när revisorernas kunskap och erfarenhet av värderingar till verkliga värden ökar, bör tidsåtgången komma att minska och därmed även företagens kostnader för revision.

Andréasson instämmer att det tar längre tid att granska ett verkligt värde men påpekar att även ett anskaffningsvärde kan vara tidskrävande att granska i vissa fall. Johansson å sin sida menar att det vid granskning av ett anskaffningsvärde finns ett enklare underlag att arbeta utifrån och att det är bristen på tydliga beräkningsunderlag som leder till den ökade tidsåtgången. Pron (2009) skriver att anskaffningsvärdet är revisorns dröm då detta till skillnad från ett verkligt värde är lätt att verifiera.

Utifrån intervjuerna har vår uppfattning blivit att det är enklare att granska ett anskaffningsvärde än ett verkligt värde då ett anskaffningsvärde inte är uppbyggt på antaganden.

Under vår litteraturstudie framkom olika synpunkter kring värdering till verkligt värde och den bild det ger av företaget. Karlsson som är VD på Ratos menar att redovisning utifrån IFRS är vilseledande för omgivningen (Lennartsson, 2011). Engström i sin tur anser att företagets intressenter genom IFRS får en mer korrekt bild av företagets situation vilket är positivt för intressenterna (Halling, 2009). Det faktum att värdering till verkligt värde skulle vara vilseledande är något vi inte ställer oss bakom utan vi anser att ett verkligt värde, i jämförelse med den bild som ges av anskaffningsvärden, är mer trovärdigt och ger en mer rättvisande bild av vad ett företag är värt. Johansson lyfter till exempel fram att ett anskaffningsvärde inte speglar verkligheten på samma sätt som ett verkligt värde. En fastighet som köpts in för 50 år sedan och enbart skrivits av kommer att ha ett klart lägre bokfört värde än vad som är det verkliga värdet. Detta blir enligt Johansson vilseledande och inte en bättre bild av verkligheten, vilket är något vi håller med om.

Vi anser slutligen att nyutexaminerade blivande revisorer inte ska avskräckas av den komplexitet som beskrivs kring IFRS utan istället ta tillvara på den utbildning som ges vid anställning. Denna utbildning tror vi kommer bidra till att osäkerheten minskar, tidsåtgången minskar och kunskapen ökar.

6 Resultat

Denna studie skulle undersöka om värdering av tillgångar till verkligt värde påverkat svenska revisorers arbete och om så var fallet, på vilket sätt? För att kunna besvara studiens frågeställning har intervjuer genomförts med revisorer från fyra olika revisionsbyråer i Sverige. Denna information har sammanställts och jämförts med den bild som studiens referensram ger.

6.1 Slutsatser

Studien visar att svenska revisorers arbete har påverkats i och med att värdering av tillgångar sker till verkligt värde i alltfler situationer. Påverkan har skett på följande områden:

Revisorerna tar i större utsträckning hjälp av specialister vid granskning av tillgångar som värderats till verkligt värde. Då alla revisorer ännu inte har den kunskap och erfarenhet som krävs för att på ett professionellt sätt kunna bedöma rimligheten i ett verkligt värde då dessa är byggda på antaganden måste specialister användas i större utsträckning. Revisorerna har även visat behov av att ta hjälp av auktoriserade återförsäljare och mäklare i sin bedömning då de experter som finns inom revisionsbyrån inte räcker till. Precis som Menelaides et al. (2003) skriver så leder värdering till verkligt värde till att revisorn i större utsträckning behöver använda sig av specialister i sin granskning. Detta kan ses som ett problem då det leder till en ökad kostnad för revisorernas kunder när fler timmar går åt till granskningen.

Granskningen av respektive värdering tar längre tid när värderingen skett till verkligt värde än då denna skett till anskaffningsvärde. Då revisorerna har flera parametrar att granska vid varje värdering och dessa parametrar ofta är svårbedömda är granskningen mer tidskrävande än vid anskaffningsvärde. Eftersom inte samtliga revisorer har all kunskap som krävs behöver fler personer kopplas in i respektive granskning vilket också leder till en ökad tidsåtgång. I likhet med att specialister krävs i fler granskningar leder den ökade tidsåtgången för revisorn till en ökad kostnad för kunden som i slutändan får betala för dessa extra timmar. Att vår studie visar att tidsåtgången för revisorerna ökar vid verkliga värden och därmed kostnaderna för revisorernas kunder ökar kan leda till ytterligare debatt kring IFRS vara eller icke vara. Möjligen kan det även bli så att företagen, det vill säga kunderna, i större utsträckning söker revisionsbyråer som är effektiva när det gäller verkliga värden. Det skulle även kunna leda till ytterligare press på revisorerna att arbeta snabbare och fler fall liknande HQ Bank kan då komma att uppstå.

Granskning av verkliga värden kräver mer kunskap. Då granskning av ett verkligt värde är en komplex process krävs högre kunskap hos revisorn i jämförelse med vid granskning av ett anskaffningsvärde. Revisionsbyråerna håller flertalet interna och externa kurser där revisorerna får utbildning kring IFRS och verkligt värde. Detta bidrar till att revisorerna får mer utbildningstid genom införandet av IFRS. Pron (2009) och Menelaides et al. (2003) med flera behandlar att IFRS och värdering till verkligt värde kan bidra till högre kunskapskrav på revisorerna för att dessa ska kunna genomföra sina arbetsuppgifter. Denna studie har tydligt visat att kunskapskraven är högre men intervjuerna har även visat att revisionsbyråerna har tagit sitt ansvar och genomför flertalet interna och externa utbildningar inom IFRS.

Revisorerna känner en större risk vid granskning av verkliga värden. Detta beror på att osäkerheten och komplexiteten är hög vid revidering av verkliga värden. Dock tror vi att detta kan minska i framtiden när revisorerna får en större erfarenhet och kunskap kring dessa värderingar.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

Under arbetet med denna studie har ett antal förslag till fortsatt forskning dykt upp. Dessa är:

- Genomföra samma typ av studie igen om några år och se om den osäkerhet och påverkan som finns idag finns kvar eller om den har avtagit. Anledningen till att detta kan ha förändrats är vår tro att när revisorernas erfarenhet ökar kommer tidsåtgång och osäkerhet att minska.
- I vår studie har det framkommit att revisorernas tidsåtgång vid granskningen är större vid verkliga värden. Det skulle kunna undersökas hur detta påverkat revisorernas kunder. Har deras kostnader ökat i och med att revisorerna lägger mer tid per kund? Hur mycket har dessa kostnader ökat till följd av detta? Och hur ställer sig revisorernas kunder till denna förändring?
- Då granskningen tar längre tid för revisorerna kan frågan ställas hur detta påverkat revisionsbyråerna? Har fler revisorer behövt anställas eller arbetar revisorerna fler timmar? Har det därigenom blivit dyrare för revisionsbyråerna genom utbildningskostnader eller overtidsersättningar?

Källförteckning

Litteratur

Andersson, C., Dahlqvist, A-L. & Elofsson, S. (2011) *Bokföringsbrott och Bokföringslagen*. Norstedts Juridik. Upplaga 3:1.

Axelmann, L., Phillips, D. & Wahlquist, O. (2003). *IAS/IFRS 2005*. Ernst & Young. Upplaga 1.

Johansson, S-E., Häckner, E. & Wallerstedt, E. (2005). *Uppdrag Revision*. SNS förlag. Upplaga 1.

Lardner, D. (1850). *Railway Economy: A Treatise on the New Art of Transport*. London: Taylor, Walton and Maberly.

Lönnqvist, R. (2009). *Årsredovisning i koncerner*. Studentlitteratur. Upplaga 5:2.

Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A.K. & Rimmel, G. (2008), *IFRS – i teori och praktik*. Bonnier Utbildning. Upplaga 1.

Smith, D. (2006). *Redovisningens språk*. Studentlitteratur. Upplaga 3.

Sundgren, S., Nilsson, H. & Nilsson, S. (2009). *Internationell redovisning*. Studentlitteratur. Upplaga 2:1.

Artiklar

Bäckström, A. (2009). Tuff utmaning att tillämpa IFRS. *Balans*. Nr.2.

Camfferman, K. & Zeff, S.A (2008). Financial reporting and global capital markets. A history of the International Accounting Standards Committee, *Journal of Management Governance*. Vol.12. p.127-132.

Halling, P. (2009). I globaliseringens tjänst. *Balans*. Nr 8/9.

King, A.M. (2009). Determing fair value. *Strategic Finance*. Vol. 1. p.27-32.

Lennartsson, R. (2010). Kritik mot revisorer efter krisen i HQ Bank. *Balans*. Nr. 10.

Lennartsson, R. (2011). Verkligt värde i hetluften. *Balans*. Nr. 12.

Menelaides, S.L., Graham, L.E. & Fischbach, G. (2003). The auditor's approach to fair value. *Journal of Accountancy*. Vol. 195.6. p. 73-76.

Nordlund, B. (2012). Extern redovisning: Värdering till verkligt värde – är det alltid att föredra? *Balans*. Nr 2. s. 32-33.

Pannese, D. & DelFavero, A. (2010). Fair value accounting: Affect on the auditing profession. *Journal of Applied Business Research*. Vol. 26. p. 43-50.

Penman, S.H. (2007). Financial reporting quality: Is fair value a plus or a minus? *Accounting and Business Research*. p. 33-44.

Precht, E. (2007). Är IFRS en tickande bomb?, *Balans*. Nr 10.

Pron, A. (2009). The Auditor's Perspective: Is Fair Value Fair? *Pennsylvania CPA Journal*. Vol. 80.3. p. 58.

Ronen, J. (2008). To fair value or not to fair value. *Abacus*. Vol. 44. p. 181-208.

Öhman, P., Häckner, E., Jansson, A.M. & Tschudi, F. (2007). Swedish auditors view of auditing. *European Accounting Review*. Vol. 15. p. 89-114.

Elektroniska källor

Deloitte. IAS PLUS. <http://www.iasplus.com/standard/ias16.htm>. (Hämtat 14 Mars 2012)

Deloitte. IAS PLUS. <http://www.iasplus.com/standard/ias40.htm>. (Hämtat 14 Mars 2012)

Bilaga 1 – Intervjufrågor

Kontroll av verkligt värde:

Hur kontrollerar ni ett verkligt värde?

Hur motiverar ni att det är korrekt eller inte?

Har ni stött på något värde som har varit tveksamt? Hur hanterade ni det?

Revisorers ansvar och påverkan:

Känner ni ett större ansvar då ni godkänner de tillgångar som har värderats till verkligt värde jämfört med då tillgångarna värderats enligt anskaffningsvärdet med tanke på fallet med HQ Bank?

Påverkar ni hur företaget ska värdera sina tillgångar?

Påverkan på revisorers arbete:

Är det mer tidskrävande att kontrollera ett verkligt värde än ett anskaffningsvärde?

Krävs det mer kunskap att kontrollera ett verkligt värde än ett anskaffningsvärde? Får ni någon utbildning i att värdera till verkligt värde?

Finns det enligt Er någon ytterligare faktor som påverkats i och med att företag värderar sina tillgångar till verkligt värde?